

Mutkien kautta maailmaan

Synnytyspelosta kärsinyt Minna Kiistala suunnitteli itselleen lempeän luomusynnytyksen. Kaikki ei kuitenkaan mennyt suunnitelmien mukaan, eivätkä tunteet vauvaa kohtaan heränneet heti.

Teksti **Minna Kiistala** Kuvat **Pia Inberg, Minna ja Jani Kiistala**

Lähdimme ajamaan Helsingistä Tammisaareen kauniina sunnuntaiaamuna.

Laukut olivat olleet jo viikkoja pakattuina. Sunnuntaiaamuna lähdimme mieheni **Janin** kanssa Helsingistä kohti Tammisaarta yliaikaistarkastukseen. Matkanteossa oli suuren juhlan tuntua: kotiin palaisimme esikoisemme kanssa.

Raskauteni täyttäisi tiistaina 42 viikkoa, ja silloin synnytys käynnistettäisiin. Toivoin, ettei siihen tarvitsisi ryhtyä, vaan synnytys ehtisi vielä alkaa luonnollisesti.

Koko raskauden ajan olin kärsinyt synnytyspelosta. Olin kerännyt rohkeutta käymällä joogakurssin, hypnoositerapiassa, lukemalla kirjallisuutta ja kuuntelemalla luomusynnytysluentoja. Vihdoinkin, viikolla 39 olin valmis: vauva saa syntyä, minä en enää pelkää.

Minua varoitettiin suunnitelmasta synnytystäni liikaa, sitä kun ei voi kontrolloida. Muiden holhoava asenne ärsytti. Mielikuvat ihannesynnytyksestä rauhoittivat mieltäni. Jo synnytyssairaalan vaihto luonnolliseen Tammisaaren

synnytyssairaalaan valoi minuun rohkeutta.

Toivoin luonnonmukaista synnytystä, koska en halunnut laskea kivunlievitystä epiduraalin varaan. Olin kuullut, ettei sitä välttämättä saa, jos esimerkiksi anestesia lääkäriä ei ole saatavilla tai kättilön mielestä epiduraalin antaminen on liian myöhäistä. Luonnonmukaisessa synnytyksessä keho tuottaa omaa kipulääkettä, endorfiinia. Sain voimaa tästä tiedosta.

Sunnuntaina Tammisaarella lääkäri teki yliaikaistarkastuksen, joka oli asianmukaisen kovakourainen. Kohdunsuun ”stimuloimisen” tarkoitus oli käynnistää synnytys. Sain myös kättilöltä vyöhyketerapiaa, jotta synnytys alkaisi. Sairaalaan menimme hotelliin odottelemaan synnytyksen käynnistymistä.

Matkassa sairaalaan oli juhlan tuntua. Kotiin palattaisiin esikoisen kanssa.

Minna ja Jani Kiistalan poika syntyi Tammisaaren sairaalassa, jonka synnytyssosasto lakkauteen kesäkuun alussa.

Maanantaina velloin ahdistuksessa. Toivoin yhä, että synnytys alkaisi luonnollisesti eikä käynnistyksellä. Pistin toivoni täysikuuhun. Sen voima kuulemma vetää puoleensa niin vuorovedet kuin lapsivedet. Sairaalaan sain uudestaan vyöhyketerapiaa. Kättilö myös muistutti, että miehen spermassa on samaa ainetta, jonka synteettisellä versiolla synnytys käynnistetään. Saunaa olimmekin jo kokeilleet edellisenä iltana, ja Jani oli antanut minulle jalapohjahierontaa.

Menin kampaajalle. Jos ei muuta niin ainakin hiukset olisivat hyvin synnytyksessä. Pitämällä itseni puuhakkaana tavoittelin puoliteeskenneltyä rentoutta, synnytyksen alkaminen ei edistyisi, jos vain mu-rehtisin hotellissa.

Pikameikkaus ja sairaalaan

Aamuyöllä tunsin sisälläni kipeän ”poksahduksen”, ja särky levisi lantiossani. Tiesin heti, mitä se tarkoitti. Limatulppa oli irronnut! Nousin sängystä varoen ettei mies heräisi ja menin kylpyhuoneeseen. Hetkessä oli jotain ikivanhaa ja pyhää. Tässä ei miestä tarvittu, eikä ketään muutakaan. Tunsin itseni jo lähestulkoon synnyttäneeksi naiseksi.

Tunnin päästä supistukset alkoivat. Menin sohvalle ja rentouduin. Hyvä, jatka vain, älä lo-peta, juttelin kohdulle mielessäni. Välillä menin suihkuun, nojasin seinään ja hengittelin rauhallisesti. Supistusten väli lyheni nopeasti. Tunsin hallitsevani itseni ja kestin kivut hyvin.

Jani heräsi puoli kahdeksalta ja ihmetteli mitä tein sohvalla.

”Synnytän”, totesin ykskantaan. Kivut vaativat jo kaiken huomioni, eikä minua huvittanut jutella.

Odottavat naiset miettivät aina, mikä on oikea hetki lähteä sairaalaan. Tiesin, että synny-

»Tässä ei lääkäriä tarvita, nyt ruvetaan synnyttämään!»

tykseni olisi tarpeeksi pitkällä, kun en enää jaksaisi ajatella meikkaamista ennen uloslähtöä. Nyt oltiin melkein siinä tilanteessa. Puin vaivalloisesti, supistusten väli oli kolme minuuttia. Vedin saappaita jalka-kaan, nojasin sänkyyn ja yritin ajatella kauniita ajatuksia kovenivista kivuistani. Mutta ilman huulipunaa en menisi synnyttämään! Kun supistus oli ohi, minulla oli pari minuuttia aikaa ennen kuin seuraava vetäisi jalat altani. Hyökkäsin meikkipussilleni ja onnistuin tekemään pikameikin. Vielä kivut eivät olleet saaneet yliotetta.

Minun oli selvittävä hotel-lista ulos ja autoon yhdellä supistusvälillä, joten kiirettä piti. Huusin Jania valmiusasemiin ja syöksyin hissiin heti, kun hiipuva supistus antoi siihen luvan. Autossa anelin Jania polkemaan kaasua. Onneksi emme olleet sadan kilometriän päässä Helsingissä, nyt 10 minuutin automatkakin tuntui liian pitkältä.

Epiduraalin light-versio?

Sairaalaan kättilö **Aino Korhonen** ohjasi minut suoraan synnytyssaliin.

”Entäs se kello yhdeksän lääkäriaika”, huohotin.

”Tässä ei lääkäriä tarvita, nyt ruvetaan synnyttämään”, Aino huudahti pirteästi.

Annoin Ainolle sairaalan kaavakkeen, jossa kerroin toiveistani. Kerroin kipuherkkyydestäni, pelostani välilihan leikkausta kohtaan (”mieluummin luonnollisia repeämiä kuin leikkaus”) ja että halusin sinnitellä mahdollisimman pitkälle ilman epiduraalia. Tiesin, että puudute saattaa hidastaa synnytystä, eikä minulla ollut hinkua pitkitää kärsimyksiäni.

Aino täytti pyynnöstäni synnytysammeen, ja pulahdin lämpimään veteen. Se auttoi sietämään kipuja. Unelmasynnytykseni tapahtuisi ammeessa, ja Jani saisi nostaa lapsensa vedestä. Lilluin vedessä muutamman tunnin. Aino toi minulle myös ilokaasun kipuja lievittämään.

Supistukset tuntuivat jo hurjilta ja kiemurtelin kivuissani. Kello yksi iltapäivällä olin neljä senttiä auki. Tiesin, että supistukset tulisivat kovenemaan ja niiden välinen aika lyhenisi. Kysyin Aidon mielipidettä, oliko huutoni sitä luokkaa, että hän suosittelisi epiduraalia? Kyllä oli, hän vastasi.

Toista epiduraalipistosta minuun ei laitettaisi.

Anestesia lääkäri kutsuttiin paikalle. Istuin jakkaralle ja hän puudutti pistoskohdan, joten toimenpide oli täysin kivuton. Menin sängylle ja odotelin aineen vaikuttamista. Sitä sainkin odotella. Lääkäri ja kättilö raapivat päätään.

"Sattuuko sinuun todella noin paljon vieläkin", lääkäri ihmetteli, kun huusin kivusta.

Kysyin lääkäriltä, olinko saanut jonkun epiduraalin light-version, koska supistuskivut olivat edelleen sietämättömiä.

"Ei, se on kaikille saman vahvuista", hän vakuutti.

Onneksi olin ottanut selvää synnytyksen kulusta ja kivunlievityksestä, joten en panikoinut. Totesin vain, että ikeen meni, pistos laitettiin väärään kohtaan. Olin "halvaantunut" lantiosta alaspäin, mutta supistukset tunsin lähes täydellä teholla. Toista epiduraalipistosta minuun ei laitettaisi. Onneksi ilokaasu auttoi hie-man, ja avautuminen edistyi tasaisesti.

Ramses Aarre Olavi syntyi 3.11.2009. Mitat olivat 54 cm ja 3 820 g.

Ilmoitustaululle merkitään syntyneet tytöt ja pojat erivärisillä nuppineuloilla.

Kättilön vaihduttua kättilö Katja Strandell ihmetteli kipujani ja kysyi, koska olin viimeksi käynyt vessassa. Tunteja sitten, sillä jalat eivät kantaneet. Minulle laitettiin katetri ja virtsapussin täyttyessä pahimmat kivut alkoivat hellittää. Naurahdin epäuskoisesti, kun näin saaliin: 800 ml pissaa oli painanut hermojani. Voiko rakkoon mah-tua moinen määrä nestettä!

Uupumus saa yliotteen

Viideltä iltapäivällä olin vih-doin täysin auki. Jani oli

elementissään, sillä nyt hän saisi auttaa minua. Kurssilla olimme harjoitelleet erilaisia ponnistusasettoja.

Halusin ponnistaa jakkaralla. Veteen en enää päässyt, sen veran paljon minusta roikkui piuh-joja. Ponnistamisen tarvetta en tuntenut, mutta sain luvan ponnistaa kaikin voimin.

Koska vauva ei liikkunut tarpeeksi synnytykskanavassa, minut ohjattiin sängylle. Tein kuten käskettiin. Supistusten välillä vedin ilokaasua. Ajantaju-ni katosi.

Synnytyssali täyttyi ihmisistä

Synnytyksen alkamisesta oli kulunut 13 tuntia. Edellisenä yönä olin nukkunut vain kaksi tuntia, enkä ollut syönyt paria leivänmurusta enempää koko aikana, joten olin todella uupunut. En aikunut kuitenkaan luovuttaa, halusin vauvan ulos! Jani kannusti, kättilö ohjasi ja minä tein parhaani – mutta ilman tulosta. Ponnistin viidessä eri asennossa kättilön ohjeiden mukaan. Enää kaksi ponnistusta, hoin mielessäni. Sitten vauva liukuisi minusta ulos ja minä kävelisin ulos salista. Menisin ensimmäisenä vetämään rai-kasta ulkoilmaa keuhkoihini ja soittaisin ystävälleni Italiaan. Kertoisin, että kaikki oli mennyt hienosta ja hän oli nyt maailman suloisimman pikkupojan kummitäti. Tukeuduin tähän mielikuvaan, se piti minut keskittyneenä ja järjissäni.

Jani kannusti, kättilö ohjasi ja minä tein parhaani – ilman tulosta.

Sisimmässäni kuitenkin tiesin, etten selviäisi urakasta. Vauva ei mahtuisi minusta ulos. Pidin tämän ajatuksen itselläni niin pitkään kuin suinkin, sillä se on yleisimpiä synnytyssalissa kuultuja parkausia. En halunnut vaikuttaa heikolta, niin koomiselta kuin se kuulostaa-kin, kun samalla huusin kivusta kaasunaamari kasvoillani.

Vauvan sydänäänät hiipui-vat. Hän oli ollut päästään ju-missa synnytykskanavassa melkein tunnin. Kättilö teki päätök-sen: nyt tarvittiin imukuppi. Se tarkoitti myös pelkäämääni vä-lilihan leikkausta. Sillä hetkel-lä en välittänyt mistään. Leikat-koon vaikka mahani auki, mut-ta tämän piinan on loputtava!

Lääkäri tuli paikalle, ja huone täyttyi ihmisistä. Minut

istutettiin gynekologiselle tutkimustuolille, jalat telineisiin. Sain paikallispuudutuksen, väliliha leikattiin ja imukuppi kiinnitettiin vauvan päälakeen. Ponnistin käskystä kaikilla voimillani. Ei tulosta. Supistus toisensa jälkeen meni, eikä vauvaa saatu ulos. Kaikki oli yhtä sumua.

Jälkeenpäin sain tietää, että vauva syntyi vasta viidennel-lä imukupin vedolla. Leikkaus-sali oli ollut valmiina, kuten aina imukuppi-synnytyksissä, ja vähällä oli, ettemme joutuneet sinne.

Tiesin vauvan syntyneen, kun kuulin lääkärin hätäan-tyneen äänen. "Vihreää!" Vau-vasta näin vain takaraivon. Pää näytti valtavaltalla, sillä sen vasemmalla puolella oli suuri imu-kupista syntynyt pahka. Poika vietiin parissa sekunnissa ulos salista. En tiennyt, mitä oli tapahtunut. En jaksanut edes välittää, halusin vaipua ikiuneen väsymyksestä.

Tikkiä tikin perään

Kättilöt onnittelivat iloisesti meitä poikavauvasta. Siitä päätellen hän oli ainakin hengissä. Yksi kättilöistä pahoitteli, että oli joutunut painelemaan ma-haani kipeästi. Minä puolestani kiitin häntä, Jania ja kaikkia huoneessa olleita. Ilman heidän apuaan en olisi selvinnyt. Minulle sanottiin, että ilman ponnistamistani vauvaa ei olisi saatu ulos. En ensin uskonut sitä, mutta oli mukavaa tietää, etten ollut vain vauvan tiellä oleva hidaste.

Minulle kerrottiin, että vauva oli hengittänyt vihreää lapsivet-tä ja viety sen takia hoidettavaksi. Lapsivesi oli ollut aiemmin puhdasta, joten vauva oli ka-kannut hätäpäissään kohtuun oltuaan puristuksissa synnytykskanavassa yli tunnin. Jani meni käymään viereisessä huoneessa, jossa vauvan keuhkoja imettiin

Ramses-vauva joutui jäämään viikoksi sairaalan infektion takia.

Ramseksen rankasta alusta huolimatta kaikki on nyt hyvin.

tyhjiksi. Hän toi mukanaan kuvan punaisena hoitopöydällä huutavasta pikkumiehestä, jolla oli myssy päässä.

Kättilö pisti käsikanyyliini annoksen oksitosiinia, ja sain ponnistettua istukan helposti ulos. Saalis nostettiin napanuorasta nähtäväkseni: istukka näytti paksulta ja komealta verilätyltä. Kiitos sille, että se oli hoitanut hommansa koko raskauden ajan ja erityisesti vaikeassa synnytyksessä.

Alapäähäni pistettiin useampi puudutuspiikki ja haavojen ja muiden repeämien tikkaaminen aloitettiin. Se ei tehnyt kipeää, mutta jalkani tärisivät telineissä, kun adrenaliini poistui kehostani. Kysyin tikkien määrää, kun ompelu kesti niin pitkään. Niitä ei kuulemma lasketa enää kymmenen jälkeen.

Sisälläni ei liikahtanut mikään, ei huolestuminen, ei hätä.

En saanut kokea unelmasynnytystä, mutta se ei minua surettanut. Tärkeintä oli, että pelkäämäni koettelemus oli viimein ohi ja me selvisimme siitä hengissä.

Epävarmuuden aika

En tiennyt, miten kertoa vauvan syntymästä perheelle ja ystäville. Tapanahan on kertoa vauvan syntymäaika, paino ja pituus sekä laittaa viestiin jokin fraasi kuten ”koko perhe voi hyvin” tai ”olemme onnesta sekaisin”.

Me emme olleet onnesta sekaisin, äiti ja lapsi eivät voineet hyvin. Emme tienneet syntymäaikaa ja vauvan mittoja. Emme itsekään ymmärtäneet mitä oli tapahtunut ja miten poika voi.

”Elämäni hirvein päivä”, isä tilitti tuntojaan. Tunsin samoin. Huoneessa ei ollut tuoreiden vanhempien euforiaa, eikä kuohuviiniä.

Lääkäri tuli kertomaan pojan kuulumisia. Vauva oli toisella puolella rakennusta ja sai happea keskoskaapissa. Pojan tila oli ollut ensin vakaa, mutta romahtanut sitten hetkellisesti. Infektio takia vauva oli antibioottikuurilla ja sai siksi äidinmaidonkorviketta kolmen tunnin välein.

Sisälläni ei liikahtanut mikään, ei huolestuminen, ei hätä. Henkisesti olin poissa.

Myöhemmin luin papereistani, että minulta oli kysytty, halusinko mennä katsomaan vauvaa. Olin vastannut, etten jaksaa. En muista tilannetta, mutta muistan, että odotin unta kuin vapahtajaa.

Me kuulumme yhteen

Seuraavana aamuna Katja-kättilö tuli kertomaan, että poikani huusi täyttä kurkkua ja kaipasi äitiään. Katja karräsi minut hänen luokseen pyörätuolissa. Katselin lasikaapissa huutavaa vauvaa. Äänestä päätellen keuhkoissa ei ollut enää mitään vikaa.

Poika nostettiin syliini. Hän hiljeni ja napitti minua tummilla silmillään. Vauva tuntui aivan vieraalta. Mistä tiedän, onko hän minun? Minulla ei ollut ranneketta, jonka numerosarjaa olisin voinut verrata hänen rannekkeeseensa.

Sitten muistin nähneeni synnytyssalissa takaraivossa pahkan. Tällä vauvalla oli pahka juuri samassa kohtaa. Kyllä me varmaan kuulumme yhteen. Huone alkoi kieppua, olin menettämässä tajuntani. Katja toi nopeasti sängyn huoneeseen ja vei minut pois. Olin menettänyt synnytyksessä paljon verta. Sain suolaliuosta sekä kaksi pussillista verta suoneen.

Samana iltana sain pojan viisitille. Yritimme imetystä. Oli helpottavaa huomata, että olimme molemmat yhtä pihalla sen suhteen. Kipujen vuoksi en

Raskaan synnytyksen vuoksi kadoksissa olleet äidintunteet nousivat pintaan vähitellen.

Koettelemus oli viimein ohi

voinut olla kuin hankalassa kylkiasennossa. Pojalla oli oikeanlaiset otteet mutta tekniikka hukassa. Epäonnistuneet imetysoyrytykset turhauttivat. Vauva sai jo korviketta. Mitä väliä minun maitotipoillani oli? Kättilöt kannustivat, alku on kuulemma imetyksessä harvoin helppoa.

Seuraavana päivänä perheemme tulivat katsomaan meitä. Esittelin nukkuvaa käärröä ylpeänä. Vauva oli oikea sulaisuuden perikuva, mutta olin oudon tunteeton. Kipujen sietäminen vaati kaiken energiani.

Jätin pojan kansliaan yöksi hoitoon, unentarve oli yhä voimakkaampi kuin hoivavietti. Tunteeni tekivät täyskäännöksen jo samana yönä. Heräsin outoon oloon: sisälläni kohisi! Rintani alkoivat täyttyä maidosta.

Samaan aikaan kuuloni terävoityi. Jossain suljettujen ovien

takana itki vauva. Oliko se minun vauvani? Lähdin harhailemaan käytäville. Vastaan tuli kättilö, jonka sylissä nuokkui itkevä pikku nyytti. Hän näki tuiman katseeni ja naurahti: ”Ei hän ole sinun”.

”Tiedän, tunnen poikani äänen”, vastasin.

Hain vauvani kansliasta viereeni. Miten olinkaan saattanut jättää hänet tuntemattomien hoitoon, soimasin itseäni. Tiukaksi kapaloksi paketoitu pystytukka ei huomannut yöpaikan vaihdosta. Asettelin hänet kainalooni sänkyyni.

Katselin pieniä turvonneita kasvoja. Hänellä oli pikkuruisessa kädessään kanyyli niin kuin minullakin. Miten rankka alku hänellä oli ja silti hän nukkui noin tynesti. Nukahdin rauhallisena. Nyt tunsin sen, me kuulumme yhteen. *